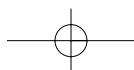

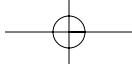
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Α΄ Γυμνασίου

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:	Ειρήνη Ανούση , Ζωγράφος, Χαράκτρια, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης Ηλίας Ράπτης , Παιδαγωγός, Σχολικός Σύμβουλος Α/θμιας Εκπαίδευσης Ευτυχία Ροδοπούλου , Ζωγράφος, Χαράκτρια, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΚΡΙΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ:	Πολυξένη Αραπάκη , Ζωγράφος, Κεραμίστρια, Σχολική Σύμβουλος Β/θμιας Εκπαίδευσης Δημήτρης Κλεομένης Ζερβός , Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης Γεώργιος Τσακίρης , Ζωγράφος, Επικουρος Καθηγητής Παν/μιου ΑΠΘ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:	Ευτυχία Ροδοπούλου , Ζωγράφος, Χαράκτρια, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:	Μαρία Αλιφεροπούλου , Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ:	Γεώργιος Σιγάλας , Ζωγράφος, Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΕΞΩΦΥΛΛΟ:	Σύνθεση από τα έργα: Κυκλαδικό Ειδώλειο, Το ψάθινο καπέλο, Ν. Λύτρα, Καφενείο 4 εποχές, Τ. Ζωγράφου, Το χωριό μου, έργο μαθητή
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:	ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α: «Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»	
Πράξη με τίτλο:	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ Δημήτριος Γ. Βλάχος Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
	«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»
	Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Αντώνιος Σ. Μπομπέσης Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
	Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου Γεώργιος Κ. Παληός Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.	

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Ειρήνη Ανούση Ηλίας Ράπτης Ευτυχία Ροδοπούλου

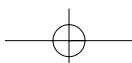
ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Α΄ Γυμνασίου

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ..... Σελ. 9

1. ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ Χρήση υλικών ζωγραφικής. Στοιχεία αισθητικής

- α. Ζωγραφίζω ελεύθερα Εξοικείωση με τα υλικά 10
 β. Το αφαιρετικό και το «ωραίο» Η αφαίρεση και η έννοια του «ωραίου» στην Τέχνη ..12
 Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι 16

2. ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΧΡΩΜΑ Χρωματικές κλίμακες. Συγκριτική ιστορία της τέχνης

- α. Τι χρώμα έχει η θάλασσα; Η φύση 17
 β. Η χρωματική μου ταυτότητα Πειραματισμοί με το χρώμα 18
 γ. Ουράνιο τόξο Φως και χρώμα 20
 δ. Βασικά και συμπληρωματικά χρώματα 22
 ε. Οικογένειες χρωμάτων 24
 στ. Ιστορίες για το χρώμα Το χρώμα στην Ιστορία της Τέχνης και του Πολιτισμού ...25
 Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι 28

3. ΟΡΓΑΝΩΝΩ Σύνθεση και Αισθητική

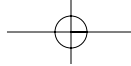
- α. Το άδειο μου χαρτί Ζωγραφικός χώρος 29
 β. Πίσω απ' την εικόνα Η Σύνθεση 30
 γ. Ο Ρυθμός 32
 δ. Οπτική ζυγαριά Οπτικά βάρη 34
 ε. Καλλιτεχνικές συνθέσεις 35
 Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι 37

4. ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ Μορφικά στοιχεία. Μορφοποίηση

- α. Αρχίζοντας μ' ένα άγγιγμα Το σημείο 38
 β. Με μια κίνηση Η γραμμή 39
 γ. Η μορφή.....40
 δ. Το βάθος Προοπτική 42
 ε. Το τρισδιάστατο Γεωμετρική προοπτική 44
 στ. Η απόδοση του χώρου Συγκριτικά παραδείγματα 45
 Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι 47

5. Η ΔΙΚΗ ΜΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Σχέδιο από τη φύση. Κοινωνικές επιδράσεις στην Τέχνη

α. Βλέπω τον κόσμο από την αρχή Ανάλυση της εικόνας. Υλικά	.48
β. Συγκρίνω Εναρμόνιση μεγεθών	.50
γ. Το παιχνίδι του φωτός και της σιάς Φωτοσκίαση	.52
δ. Δημιουργικό, εκφραστικό σχέδιο	.54
ε. Ο άνθρωπος Κίνηση και αναλογίες	.56
στ. Προσωπογραφία...Αναλογίες και χαρακτηριστικά	.58
ζ. Κοινωνικά και ανθρώπινα Κοινωνικές επιδράσεις στο πορτραίτο	.59
Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι	.60

6. ΚΙΝΟΥΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ Εξέλιξη και λειτουργία

α. Μαγικές εικόνες Η ιστορία του κινουμένου σχεδίου	.61
β. Βήμα βήμα Η τεχνική	.64
γ. Παιχνίδια με τα σκίτσα Δημιουργία σχεδίων με αλληλουχία	.66
δ. Σταρ των κινουμένων σχεδίων Συμβολισμοί	.68
Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι	.70

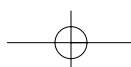
7. ΠΗΛΟΣ Πλαστική. Αρχαίοι πολιτισμοί

α. Χωμάτινες δημιουργίες Αίσθηση και συμβολισμός	.71
β. Πλάθω Εργαλεία και τεχνικές	.72
γ. Με μακαρόνι και με φύλλο	.74
δ. Φόρμα και διακόσμηση	.75
ε. Με το χώμα, το νερό και τη φωτιά Διαδρομή στην ιστορία της κεραμικής	.76
στ. Ανάγλυφο	.77
ζ. Με πολλές όψεις Περίοπτο	.78
η. Τρισδιάστατη τέχνη	.80
Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι	.84

8. ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ Μορφή και περιεχόμενο

α. Ανακαλύπτοντας την έντυπη εικόνα	.85
β. Έκφραση και δύναμη Τέχνη και κοινωνία	.88
γ. Χαράγματα στην ύλη Τεχνικές και υλικά	.90
δ. Χαράζω και τυπώνω Λινόλεουμ και ζελατίνα	.92
Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι	.94

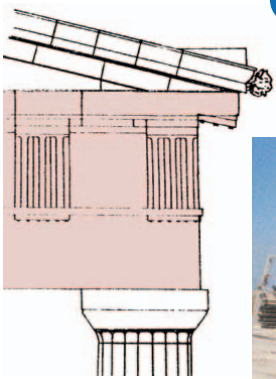

9. Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ Εικονογράφηση. Δραματοποίηση

α. Εικόνες των μύθων Εικονογράφηση	.95
β. Φανταστικός κόσμος Θεατρικά δρώμενα	.96
γ. Μεταμορφώνομαι Κατασκευή τρισδιάστατης μάσκας	.98
δ. Τέχνη και μίμηση	.100
Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι	.101

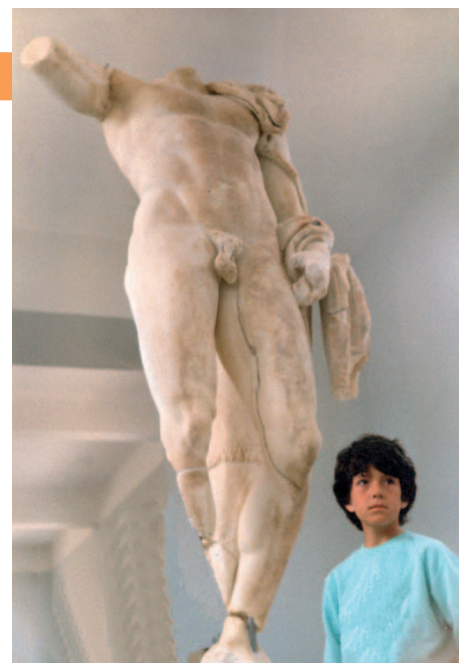
10. ΕΝΑ ΠΡΩΙΝΟ ΣΤΟΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ Αισθητική και ιστορική προσέγγιση

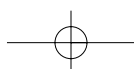
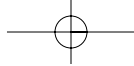

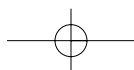
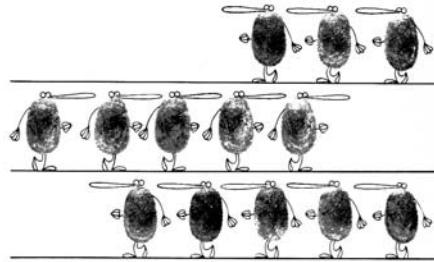
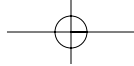
α. Αγναντεύοντας	.102
β. Τα μυστικά της τέχνης Ρυθμός και εκλεπτύνσεις	.104
γ. Ταξίδι στο χρόνο	.106
δ. Στην καρδιά της δημιουργίας	.108
ε. Μυθικοί θεοί	.109
στ. Ύλη και φως	.110
ζ. Τα ελληνικά χρώματα	.111
Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι	.112

11. ΣΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ Αισθητική και κριτική

α. Το Μουσείο κι εγώ	.113
β. Πλησιάζοντας το έργο τέχνης Αισθητική ανάλυση	.114
γ. Βλέπω και κατανοώ	.116
δ. Εκείνο που μ' αρέσει Προτίμηση και αξιολόγηση	.118
Τι θυμάμαι; Γλωσσάρι	.119
ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΚΟΥΙΖ	.120
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	.123
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	.125

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Προς το μαθητή

Σκέφτηκες ποτέ να ζωγραφίσεις αυτό που αισθάνεσαι αντί να το περιγράψεις; Φαντάστηκες ποτέ μια κινούμενη εικόνα φτιαγμένη από σένα; Έχεις επιχειρήσει να αλλάξεις ένα ρούχο, ένα έπιπλο, ένα αντικείμενο, να πλάσεις τα όνειρά σου στον πηλό, να χαράξεις και να τυπώσεις τις ευχές σου;

Είναι σίγουρο ότι με κάποιο τρόπο έχεις νιώσει τη χαρά της δημιουργίας. Υπήρξαν όμως και στιγμές απογοήτευσης που ίσως σε οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι η εικαστική έκφραση προορίζεται μόνο για τα «ταλέντα».

Το βιβλίο αυτό γράφτηκε για να σου αποδείξει ακριβώς το αντίθετο. Ξεφυλλίζοντάς το θα βρεις προτάσεις για καλλιτεχνικές δημιουργίες και διασκεδαστικά παιχνίδια.

Πολλές φορές θα εκπλαγείς βλέποντας να περιγράφονται στο βιβλίο σκέψεις που σε απασχολούν ή να προτείνονται φανταστικές ιδέες που τις θεωρούσες απραγματοποίητες.

Με μια πιο προσεκτική ματιά θα ανακαλύψεις πληροφορίες, απόψεις και κρίσεις, που θα σε βοηθήσουν να γνωρίσεις τον κόσμο των Εικαστικών Τεχνών, να διευρύνεις τους ορίζοντες της φαντασίας και της σκέψης σου και να διαμορφώσεις δικά σου κριτήρια για να απολαμβάνεις την Τέχνη.

1. Π. Κλεέ "Ταξίδι απ' το μηδέν" 1927

1. ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ

Χρήση υλικών ζωγραφικής. Στοιχεία αισθητικής*

2. « Ζωγραφίζω τις κινήσεις μου» Γιάννης Α. 12 ετών

α. Ζωγραφίζω ελεύθερα

Εξοικείωση με τα υλικά

Η αυθόρμητη κίνηση

Έχεις παρατηρήσει πόσο διαφέρουν οι γραφικοί χαρακτήρες των ανθρώπων; Είναι τόσο διαφορετικοί όσο και οι άνθρωποι. Κάθε ίχνος που αφήνουμε στο χαρτί αντιστοιχεί σε μια πλευρά του χαρακτήρα μας και καταγράφει τα συναισθήματα της στιγμής. Αυτός είναι ο λόγος που τα γράμματά μας αλλάζουν όταν είμαστε θυμωμένοι.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στην Τέχνη. Σε ό,τι δημιουργήσει κανείς, ένα πρόσωπο, ένα δέντρο ή μία γραμμή, αντικατοπτρίζει τον εαυτό του.

Ανακαλύπτω το χρώμα

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να ζωγραφίσουμε με χρώματα. Με λίγη φαντασία μπορείς ν' ανακαλύψεις και δικούς σου. Πειραμάτισου με όσους τρόπους σε ενδιαφέρουν και χρησιμοποίησε εκείνον που σου ταιριάζει.

Κοίταξε και άγγιξε τα χρώματα. Μύρισέ τα, αφουγκράσου τους ήχους που παράγουν, καθώς τα δουλεύεις πηχτά ή αραιωμένα. Ζωγράφισε με τα χέρια σου, με φαρδιά και λεπτά πινέλα, μ' ένα ξυλάκι, με σφουγγάρι κ. ά. Χρωμάτισε, στάξε, πιπίλισε, τύπωσε.

Άφησε το χέρι σου να τρέξει στο χαρτί. Καθένας από εμάς είναι μοναδικός και εκφράζεται με τις δικές του κινήσεις.